

2019 JAAR-
VERSLAG

SAMENWERKEN VOOR STERKERE RECHTEN

SAMENVATTING



Jaarverslag Europees Comité voor
gegevensbescherming 2019 - samenvatting

SAMENWERKEN VOOR STERKERE RECHTEN



Voorwoord

Het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB) heeft tot taak te zorgen voor de coherente toepassing van de regels inzake gegevensbescherming in de hele Europese Economische Ruimte (EER). Dit is vastgelegd in de algemene verordening gegevensbescherming (AVG), die de deur heeft geopend naar een nieuw tijdperk wat de eerbiediging van de rechten van betrokkenen betreft.

De AVG is niet alleen waardevol omdat daarbij een geharmoniseerd rechtskader voor gegevensbescherming in de hele EER is vastgesteld dat de bevoegdheden van de nationale gegevensbeschermingsautoriteiten heeft uitgebreid en versterkt. De inwerkingtreding van de AVG heeft ook personen en organisaties ertoe aangezet zich beter rekenschap te geven van hun rechten op het gebied van gegevensbescherming. Dit is thans belangrijker dan ooit, omdat van gegevens afhankelijke technologieën steeds verder doordringen in bijna alle facetten van ons leven.

Ik ben ervan overtuigd dat, nu de tweede verjaardag van de inwerkingtreding van de AVG nadert, de samenwerking tussen de gegevensbeschermingsautoriteiten in de EER zal leiden tot een gemeenschappelijke cultuur van gegevensbescherming. We staan nog voor een aantal uitdagingen, maar de EDPB werkt aan oplossingen om deze met succes aan te gaan en ervoor te zorgen dat de voornaamste blauwdrukken voor samenwerkingsprocedures consequent worden toegepast.

Als EDPB dragen wij bij aan de coherente interpretatie van de AVG door guidelines en adviezen vast te stellen. In 2019 hebben we vijf nieuwe guidelines vastgesteld

over onderwerpen als privacy by design en door standaardinstellingen en het recht om te worden vergeten; van twee guidelines is de definitieve versie na raadpleging vastgesteld. Wij hebben ook 16 adviezen vastgesteld. Deze hadden onder meer betrekking hebben op gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (DPIA's), vereisten inzake de accreditatie van organen die toezicht houden op de naleving van gedragscodes en de wisselwerking tussen de e-privacyrichtlijn en de AVG.

Dit was mogelijk dankzij de consequente inspanningen van alle actoren binnen de EDPB en de toegenomen inbreng en betrokkenheid van onze belanghebbenden via evenementen, workshops en enquêtes.

Wij kijken uit naar het komend jaar en voelen wij ons in staat om de resterende punten in ons tweearig werkprogramma aan te pakken. Wij zullen doorgaan met het vaststellen van guidelines, het bevorderen van samenwerking op het gebied van grensoverschrijdende handhaving en het adviseren van de EU-wetgever over kwesties in verband met gegevensbescherming.

Meer en meer landen buiten de EU stellen wetgeving inzake gegevensbescherming vast. Daarbij baseren zij zich vaak op de grondbeginselen van de AVG. Ik ben ervan overtuigd dat de bescherming van de rechten van betrokkenen in de nabije toekomst wereldwijd de norm wordt. Daarmee zal de basis worden gelegd voor veiligere gegevensstromen en meer transparantie, alsook voor een groter vertrouwen in de rechtsstaat.

Andrea Jelinek

Voorzitter van het Europees Comité voor gegevensbescherming



2019: een overzicht

2.1. REGLEMENT VAN ORDE

Het [reglement van orde](#) (rvo), waarin de belangrijkste voorschriften voor het functioneren van de EDPB zijn opgenomen, werd tijdens de eerste plenaire vergadering op 25 mei 2018 goedgekeurd.

In 2019 heeft de EDPB de herziening goedgekeurd van de formulering van de artikelen 8, 10, 22 en 24 van zijn rvo. De vereisten voor de status van waarnemer, de procedures na de vaststelling van adviezen en de stemprocedures tijdens de plenaire vergaderingen de EDPB moeten daardoor duidelijker worden.

De EDPB heeft ook een nieuw artikel 37 van het rvo vastgesteld, waarbij een gecoördineerd comité voor toezicht is opgericht in het kader van de gegevensverwerking door

grote informatiesystemen die worden gebruikt door de instellingen, organen en instanties van de EU.

In 2019 was het comité belast met de coördinatie van het toezicht op het IMI-systeem en Eurojust. In 2020 zal deze taak worden uitgebreid tot het Europees Openbaar Ministerie (EOM). In de toekomst zal het gecoördineerde toezicht op grote informatiesystemen van de instellingen, organen en instanties van de EU geleidelijk in zijn geheel bij het comité worden ondergebracht.

2.2. HET EDPB-SECRETARIAAT

Het EDPB-secretariaat zorgt ervoor dat alle activiteiten van de EDPB in overeenstemming zijn met het op de EDPB als EU-orgaan toepasselijke rechtskader en met zijn rvo. Het is vooral het secretariaat dat adviezen en besluiten inzake

consistentie opstelt; het dient als institutioneel geheugen en zorgt ervoor dat documenten in de loop der tijd coherent blijven. Het EDPB-secretariaat heeft ook tot taak de eerlijke en doeltreffende besluitvorming van de EDPB te bevorderen en te fungeren als kanaal voor duidelijke en consistente communicatie.

In het kader van zijn ondersteunende activiteiten heeft het secretariaat van de EDPB IT-oplossingen ontwikkeld waardoor de leden van de EDPB doeltreffend en veilig met elkaar kunnen communiceren, waaronder het informatiesysteem voor de interne markt (IMI).

In 2019 organiseerde het EDPB-secretariaat 11 plenaire vergaderingen en 90 bijeenkomsten van subgroepen van deskundigen. De verschillende subgroepen van deskundigen richten zich op specifieke gebieden van gegevensbescherming en staan de EDPB bij de uitvoering van zijn taken bij.

Tot slot assisteert het EDPB-secretariaat de voorzitter bij de voorbereiding en het voorzitterschap van de plenaire vergaderingen en in het kader van haar verplichtingen als spreker.

2.3. ACTIVITEITEN VAN DE EDPB IN 2019

2.3.1. Algemene guidelines

In 2019 heeft de EDPB **vijf nieuwe guidelines** vastgesteld ter verduidelijking van de AVG. De vastgestelde guidelines waren gewijd aan gedragscodes en toezichthoudende instanties op nationaal en Europees niveau, de verduidelijking van de verwerking van persoonsgegevens in bepaalde omstandigheden, met name tijdens de verlening van onlinediensten, via videoapparatuur, de beginselen inzake gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen en het recht om door zoekmachines te worden vergeten.

Daarnaast heeft de EDPB in 2019, na openbare raadplegingen, de definitieve versie van **drie in 2018**

vastgestelde guidelines goedgekeurd. Deze guidelines verduidelijken de accreditatie- en certificeringscriteria en het territoriaal toepassingsgebied van de AVG.

De EDPB heeft ook een [aanbeveling](#) uitgebracht over de door de EDPS ingediende ontwerplijst van verwerkingen waarvoor een gegevensbeschermingseffectbeoordeling vereist is.

2.3.2. Coherentieadviezen

Om de coherente toepassing van de AVG te garanderen in zaken die grensoverschrijdende gevolgen hebben, brengt de EDPB **coherentieadviezen** uit. De bevoegde toezichthoudende autoriteit moet zoveel mogelijk rekening houden met het advies.

In 2019 heeft de EDPB 16 [coherentieadviezen](#) vastgesteld. Acht daarvan hadden betrekking op door toezichthoudende autoriteiten ingediende ontwerplijsten inzake verwerkingen waarvoor een gegevensbeschermingseffectbeoordeling vereist is, of die juist van dat vereiste zijn vrijgesteld. De overige adviezen hadden betrekking op de doorgifte van persoonsgegevens tussen financiële toezichthouders uit EER- en niet-EER-landen, de wisselwerking tussen de e-privacyrichtlijn en de AVG en de verduidelijking van standaardcontractbepalingen (SCC's), bindende bedrijfsvoorschriften (BCR's), de bevoegdheden van toezichthoudende autoriteiten en de criteria voor de accreditatie van toezichthoudende instanties.

De EDPB treedt ook op als orgaan voor geschillenbeslechting en vaardigt bindende besluiten uit. Sinds 25 mei 2018 zijn er echter geen geschillenbeslechtingsprocedures ingeleid. Dit wijst erop dat de toezichthoudende autoriteiten tot op heden in staat zijn gebleken consensus te bereiken over alle lopende grensoverschrijdende zaken.

2.3.3. Legislatieve raadpleging

De EDPB adviseert de Europese Commissie over alle kwesties in verband met de bescherming van persoonsgegevens, onder

meer met betrekking tot de toereikendheid van het door derde landen of internationale organisaties geboden niveau van gegevensbescherming. In 2019 bracht de EDPB verslagen uit over de [tweede](#) en [derde jaarlijkse evaluatie](#) van het adequaatheidsbesluit inzake het EU-VS-privacyschild, die door de Europese Commissie werden uitgevoerd ter beoordeling van de robuustheid en de praktische uitvoering ervan.

Daarnaast heeft de EDPB op verzoek van het directoraat-generaal Gezondheid en Voedselveiligheid van de Europese Commissie (DG SANTE) een [advies](#) uitgebracht over de wisselwerking tussen de verordening betreffende klinische proeven en de AVG.

Op de EDPB is ook artikel 42 van [Verordening \(EU\) 2018/1725](#) over legislatieve raadpleging, van toepassing. Dit artikel stelt de EDPS en de EDPB in staat hun werkzaamheden te coördineren met het oog op het uitbrengen van een [gezamenlijk advies](#). In 2019 hebben de EDPB en de EDPS een [gezamenlijk advies](#) vastgesteld over de gegevensbeschermingsaspecten van de digitale diensteninfrastructuur voor e-gezondheid. Dit advies werd eveneens uitgebracht op verzoek van DG SANTE.

De EDPB heeft ook op eigen initiatief een [verklaring](#) over het ontwerp van de e-privacyverordening vastgesteld, alsook een [bijdrage](#) over de gegevensbeschermingsaspecten van het Verdrag van Boedapest inzake cybercriminaliteit.

2.3.4. Overige documenten

In 2019 heeft de EDPB [twee verklaringen](#) vastgesteld. De [eerste](#) betrof de Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) van de VS, en werd vastgesteld naar aanleiding van de resolutie van het Europees Parlement over de negatieve gevolgen van de FATCA voor EU-burgers. De [tweede](#) betrof het gebruik van persoonsgegevens tijdens politieke campagnes, in het licht van de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2019 en andere verkiezingen in de EU en daarbuiten.

Voor de aanpak van kwesties op het gebied van gegevensbescherming in geval van een no-deal Brexit, stelde de EDPB [twee informatieve nota's](#) vast, inzake [gegevensdoorgifte](#) vanuit de EER naar het VK krachtens de AVG, respectievelijk [bindende bedrijfsvoorschriften voor](#)

[ondernemingen](#) met de Information Commissioner's Office van het Verenigd Koninkrijk als leidende toezichthoudende autoriteit.

Op verzoek van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken (LIBE) van het Europees Parlement heeft de EDPB het [LIBE-verslag over de uitvoering van de AVG](#) gepresenteerd, waarin een overzicht wordt gegeven van de uitvoering en handhaving van de AVG, dat zowel het samenwerkingsmechanisme als de bevindingen inzake consistentie omvat.

Op 9 juli 2019 heeft de voorzitter van de EDPB gepleit voor het Hof van Justitie van de Europese Unie, dat om [een pleidooi had verzocht in zaak C-311/18 \(Facebook Ireland en Schrems\)](#).

2.4. RAADPLEGINGEN

Na de voorlopige vaststelling van guidelines organiseert de EDPB [openbare raadplegingen](#) om belanghebbenden en burgers in staat te stellen hun standpunten kenbaar te maken en een aanvullende inbreng te leveren. In 2019 lanceerde de EDPB [vijf van dergelijke raadplegingen](#), over zijn guidelines inzake gedragscodes, certificeringscriteria, de verwerking van persoonsgegevens in onlinediensten en videoapparatuur, gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen, en het recht om te worden vergeten.

De EDPB organiseert [evenementen voor belanghebbenden](#) om standpunten over belangrijke kwesties en input voor de ontwikkeling van toekomstige guidelines te vergaren. In 2019 heeft de EDPB drie van dergelijke evenementen georganiseerd, die waren toegespitst op de herziene richtlijn betalingsdiensten (PSD2), op de begrippen "verwerkingsverantwoordelijke" en "verwerker" en de verantwoordelijkheden van verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers en op de rechten van betrokkenen.

Als onderdeel van de jaarlijkse evaluatie van de activiteiten van de EDPB – voorgeschreven door artikel 71, lid 2, AVG – heeft de EDPB voor het tweede jaar op rij een [enquête onder belanghebbenden](#) gehouden. De enquête, die gericht was op de inhoud en het proces van vaststelling van de guidelines van de EDPB, had tot doel inzicht te verkrijgen in de mate waarin belanghebbenden de guidelines nuttig en praktisch vinden voor

de interpretatie van de bepalingen van de AVG.

Tot de respondenten behoorden organisaties en individuele ondernemingen uit de financiële en de bank- en de verzekeringssector en de groot- en detailhandel alsmede op het gebied van informatietechnologie, gezondheidszorg en maatschappelijk werk en grondrechten. De meerderheid van de respondenten was in Europa gevestigd, en meer dan 60 % vertegenwoordigde kleine entiteiten.

64 % van de belanghebbenden die aan de enquête deelnamen, vond de guidelines nuttig, terwijl 46 % ze voldoende praktisch achtte. Bijna 80 % vond de guidelines gemakkelijk toegankelijk; in 2018 was dit nog 64 %. Andere positieve feedback had betrekking op de praktijkvoorbeelden in de guidelines en de brede toepasbaarheid, die nationale fragmentatie voorkomt.

De respondenten pleitten ervoor om via een nadere interpretatie onder meer de relatie tussen verwerkingsverantwoordelijke en verwerker en de rechtsgrondslag van "gerechtvaardigd belang" te verduidelijken. De naleving van de AVG blijft wat kleine en middelgrote ondernemingen betreft een uitdaging, maar belanghebbenden merkten op dat de guidelines van de EDPB een nuttig instrument zijn om de toepassing ervan te ondersteunen. In totaal heeft 40 % van de belanghebbenden het raadplegingsproces een kwalificatie gegeven die varieerde van behoorlijk tot bevredigend.

2.5. ACTIVITEITEN VAN DE TOEZICHTHOUDENDE AUTORITEITEN IN 2019

In het kader van de AVG werken de toezichthoudende autoriteiten van de EER-lidstaten nauw samen om ervoor te zorgen dat de rechten van personen op het gebied van gegevensbescherming in de gehele EER op coherente wijze worden beschermd. Een van de taken van de toezichthoudende autoriteiten bestaat erin om in grensoverschrijdende gevallen van gegevensbescherming elkaar bij te staan en de besluitvorming te coördineren.

Tijdens de verslagperiode hebben de toezichthoudende autoriteiten bij de uitvoering van het samenwerkings- en coherentiemechanisme een aantal problemen vastgesteld. Met name is gebleken dat de lappendeken

aan nationale procedureregels gevolgen heeft voor het samenwerkingsmechanisme, vanwege het verschil in procedures voor de behandeling van klachten, de positie van de partijen in de procedure, de ontvankelijkheidscriteria, de duur van de procedures, de termijnen, enz.

Bovendien hangt de daadwerkelijke uitoefening van de bevoegdheden en taken van de toezichthoudende autoriteiten uit hoofde van de AVG grotendeels af van de middelen waarover zij beschikken. Dit geldt met name voor het een-loketmechanisme, waarvan het succes afhangt van de tijd en de inspanningen die de toezichthoudende autoriteiten aan individuele gevallen en samenwerking kunnen wijden.

De EDPB is ervan overtuigd dat de samenwerking tussen de toezichthoudende autoriteiten, ondanks deze problemen, zal resulteren in een gemeenschappelijke cultuur van gegevensbescherming en coherente monitoringpraktijken. Het bestaan van één enkele reeks regels is nuttig gebleken voor de verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers in de EER, omdat de rechtszekerheid daardoor is toegenomen. Ook individuen is dit ten goede gekomen, aangezien hun rechten als betrokkene zijn versterkt.

Sinds de inwerkingtreding van de AVG zijn er 807 procedures voor grensoverschrijdende samenwerking in het IMI-systeem ingevoerd, waarvan er in 2019 585 werden ingeleid. Van deze procedures voor grensoverschrijdende samenwerking waren er 425 het gevolg van een klacht, terwijl de resterende andere oorzaken hadden, zoals onderzoeken, wettelijke verplichtingen of berichten uit de media.

Het [een-loketmechanisme](#) vereist dat de leidende toezichthoudende autoriteit en de betrokken toezichthoudende autoriteiten samenwerken. De leidende toezichthoudende autoriteit leidt het onderzoek, speelt een sleutelrol bij het bereiken van een consensus tussen de betrokken toezichthoudende autoriteiten, en zet zich daarnaast in voor een gecoördineerd besluit met betrekking tot de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker. Eind 2019 werden door toezichthoudende autoriteiten 142 procedures in het kader van het een-loketmechanisme geïnitieerd, waarvan er 79 tot een eindbeslissing hebben geleid.

Dankzij **de procedure voor wederzijdse bijstand** kunnen de toezichhoudende autoriteiten andere toezichhoudende autoriteiten om informatie of om andere maatregelen voor doeltreffende samenwerking verzoeken, zoals voorafgaande toestemming of onderzoek. Sinds 25 mei 2018 zijn er 2 542 procedures voor wederzijdse bijstand ingeleid. De overgrote meerderheid van deze procedures (2 427) waren informele raadplegingsprocedures; bij 115 ging het om een formeel verzoek.

In 2019 zijn er door de toezichhoudende autoriteiten geen **gezamenlijke operaties** uitgevoerd.

Op grond van de AVG kunnen nationale toezichhoudende autoriteiten verschillende corrigerende maatregelen nemen. In 2019 hebben de toezichhoudende autoriteiten een aantal

schendingen van de AVG vastgesteld en hun corrigerende bevoegdheden dienovereenkomstig uitgeoefend.

Bij deze schendingen ging het onder meer om het niet toepassen van bepalingen als die inzake privacy door standaardinstellingen en door ontwerp en het recht op toegang tot of het wissen van gegevens. In veel gevallen bleken de inbreuken op de gegevensbescherming te wijten aan een gebrek aan passende technische en organisatorische maatregelen om die bescherming te waarborgen. Verschillende significante incidenten betroffen de verwerking van bijzondere categorieën gegevens, zoals politieke opvattingen, kredietinformatie of biometrische gegevens. Zowel entiteiten uit de particuliere sector als entiteiten uit de publieke sector werden beboet.



3



Belangrijkste doelstellingen voor 2020

De EDPB had eind 2019, halverwege zijn [werkplan](#), aanzienlijke vooruitgang geboekt met de verwezenlijking van al zijn doelstellingen en nadert nu, in het tweede jaar van zijn werkzaamheden, de voltooiing daarvan.

De EDPB zal er in 2020 naar streven richtsnoeren te bieden over verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers, de rechten van de betrokkenen en het begrip “legitiem belang”. De EDPB zal ook zijn werkzaamheden in het kader van geavanceerde technologieën, zoals verbonden voertuigen, blockchain, kunstmatige intelligentie en digitale assistenten, intensiveren.

De EDPB zal de Europese Commissie blijven adviseren

over zaken als verzoeken om grensoverschrijdende toegang tot elektronisch bewijsmateriaal, de herziening of vaststelling van adequaatheidsbesluiten inzake gegevensdoorgiften naar derde landen en een eventuele herziening van de overeenkomst tussen de EU en Canada over persoonsgegevens van passagiers (PNR-gegevens).

Naast de werkzaamheden die in het werkprogramma zijn beschreven, zal de EDPB in 2020, zowel op eigen initiatief als na raadpleging door de Europese Commissie, richtsnoeren verstrekken over de gevolgen van de maatregelen tegen Covid-19 voor de gegevensbescherming.

Ook wil de EDPB de bestaande relaties met belanghebbenden

verdiepen en nieuwe relaties met belanghebbenden aangaan. De leden van de EDPB, alsook zijn voorzitter en vicevoorzitters, zullen deel blijven nemen aan relevante conferenties en als spreker blijven optreden.

Het EDPB-secretariaat zal blijven zorgen voor een geharmoniseerd communicatiebeleid. Dit houdt onder meer in dat de EDPB de betrokkenheid van het publiek bij zijn activiteiten zal blijven stimuleren via zijn aanwezigheid in de sociale media en dat de samenwerking met de toezichhoudende autoriteiten wordt versterkt. Daartoe zal de EDPB het netwerk van persvoorlichters en communicatiemedewerkers van de toezichhoudende autoriteiten onderhouden en versterken.



Contactgegevens

Postadres:


Wiertzstraat 60, 1047 Brussel, België

Kantooradres:

Montoyerstraat 30, B-1000 Brussel, België

E-mail:

edpb@edpb.europa.eu

 @eu_edpb

 eu-edpb

 edpb.europa.eu